

UREDNIŠTVO
IN UPRAVNIŠTVO
JE V LJUBLJANI.

POSAMEZNE
ŠTEVILKE PO 10
VINARJEV.

NOVA DOBA

NAROČNINA ZA
CELO LETO 8 K,
ZA POL LETA 4 K,
ZA ČETRT LETA
2 K.
V LJUBLJANI S
POŠILJANJEM NA
DOM ISTE CENE.

GLASILO SLOVENSKE GOSPODARSKE STRANKE.

IZHAJA VSAKO SREDO IN SOBOTO. — ZA OZNANILA SE PLAČUJE OD TROSTOPNE PETIT-VRSTE PO 15 H, ČE SE OZNANILA TISKA ENKRAT, PO 12 H, ČE SE TISKA DVAKRAT IN PO 9 H, ČE SE TISKA TRIKRAT ALI VEČKRAT. — DOPISE IZVOLITE FRANKOVATI. — ROKOPISOV NE VRAČAMO. — NA NAROČBE BREZ ISTODOBNE VPOŠILJATVE NAROČNINE SE NE OZIRAMO. — UPRAVNIŠTVU BLAGOVOLITE POŠILJATI NAROČNINE, REKLAMACIJE, OZNANILA, T. J. ADMINISTRATIVNE STVARI.

Goriške volitve.

„Torej zmaga — slavna!“

Tako nekako smo čitali v zadnji „Soči“ in mislili smo si svoje. In res, volitve na Goriškem so končane, volilni boj je bil hud, hujši kakor na Kranjskem, zmagalo se je, a tega ne vemo — kdo je zmagal?

Nekaj čudnega je ta novi deželnozborski volilni red za Goriško, nekaj prav posebnega, česar nima dosedaj še nobena avstrijska kronovina, a zdi se nam, da so se umetniki, ki so izvršili to „remek-delo“ politične umetnosti, sami ustrašili svoje umetnine, če so jo imeli izdelano pred seboj in ne več samo na papirju.

V štirih skupinah se voli: splošna kurija, kmetске občine, trgi, veleposestvo. Trgom — v mislih imamo samo slovenski del dežele — je določen en mandat, splošni kuriji in veleposestvu po trije, kmetskim občinam pa sedem. Volilni red je sad sporazumljenja med slovenskimi klerikalci in Italijani. A sedaj izid:

V trški kuriji je izvoljen liberalci, v splošni kuriji se je vršila ožja volitev in pri tej volitvi so propadli klerikalci, v kmetških občinah so zmagali klerikalci s petimi kandidati, so pa v veleposestvu zopet propadli, da imajo torej pet mandatov, dočim imajo liberalci enega. A kam potem z ostalimi osmimi mandati?

Čudno, kakor je čuden volilni red, je bilo tudi mešetarjenje pred volitvami, v katere so hotele poseči tri stranke: stara liberalna, prenovljena klerikalna in pa popolnoma nova kmečka stranka. Bilo je morda komaj mesec dni pred volitvami, ko so liberalci z vso besnostjo napadali kmečko stranko, posebno pa njenega vodjo dr. Frankota kot klerikalca najčistejše barve in je isti dr. Franko predlagal spojitve kmečke stranke s klerikalno, a tik pred volitvami se je zgodil veliki čudež: „veleklerikalni“ agrarci so se sporazumeli z liberalci in razun trške skupine, kjer je kandidiral „čisti“ liberalci Gabršček, so nastopili proti „čisti“ klerikalni stranki klerikalno-agrarni liberalci. In tej zmesi je pripadlo osem mandatov, katere štejejo liberalci za svoje in ravno tako tudi agrarci. Med izvoljenimi je tudi vodja agrarcev dr. Franko, izvoljen celo v dveh skupinah, v splošni in veleposestvu, vsled česar odstopi svoj mandat v veleposestvu — socialnim demokratom za njihovo pomoč pri ožjih volitvah v splošni skupini. Socialni demokrat bo zastopal veleposestvo! Zmešnjava postaja torej vedno večja.

Kdo je torej pravzaprav zmagal na Goriškem, je težko reči. Ako rečemo, da so to bili liberalci, ne govorimo resnice, kajti liberalci je edini Gabršček. Ako pra-

vimo, da so to bili agrarci, nam bodo oporekali liberalci, da zavijamo resnico, kajti liberalci smatrajo zmago za „svojo“. Ako trdimo, da so zmagali klerikalci (dr. Franko!), bodo zopet oporekali vsi skupaj. Kdo torej? Vemo, da se nam bo reklo: napredna misel je zmagala, zmagala je napredna ideja, toda na to odgovorjamo z vso resnostjo, da to ni res.

Liberalna stranka na Goriškem je živa slika in prilika naše kranjske, kvečjemu da morda računajoč vsaj s krajevnimi razmerami tuptam najde, pa tudi skoraj nevede in nehote, kako dobro zrno, a o pravi, resnični naprednosti se v zvezi s to stranko nikakor ne more govoriti, kajti v splošnosti velja zanjo prav vse isto, kakor o vladajoči liberalni kliki na Kranjskem.

Koliko naprednosti pa je pri stranki, ki do zadnjega se brateč z nasprotniki končno preskoči v liberalni tabor, da pridobi par mandatov, nam pač ni potrebno posebej preiskavati. Zato pač končno lahko odgovorimo na vprašanje, čegava je pravzaprav sijajna zmaga na Goriškem.

Sijajno so zmagali socialni demokrati, ki si s svojimi 600, med oddanimi 38.708, naravnost izginjajočimi glasovi pridobijo mandat, zmagala je liberalno-agrarno neznačajnost, izražajoča se v zatajitvi strankinih načel, in končno je tudi zmagal tisti pritisk, s katerimi zmagujejo klerikalci tam, kjer zmagujejo.

To je slika goriških deželnozborskih volitev po novem volilnem redu.

Slovenci in balkanska federacija.

(Dalje.)

Avstrijski narodi so storili v zadnjem stoletju velik korak naprej, in ako pomislimo, da je bila v preteklem stoletju posebno prvo desetletje Avstrija še v tesni administrativni zvezi z Nemčijo, tedaj pomenja ustanovitev avstrijskega cesarstva za avstrijske narode novo dobo. Polagoma opazamo, kako prehaja absolutizem v zmerno monarhijo in kako slednja hiti k demokratizaciji. Z novim volilnim redom se je pa vsaj teoretično hotelo pokazati, da ima naša država ne samo smisel za demokratizacijo, ampak da hoče tudi kolikor toliko vpoštevati narodnosti svoje. Toda tu delo še ni končano. Bolj ko kdaj se je pokazal kriv in se popolnoma slabo obnesel zistem centralizacije, bolj ko kdaj bodo zahtevali narodi več svobode, več prostosti v administrativnih panogah najrazličnejših uradov, decentralizacija, ki se je počela z dualizmom, bo hotela prodreti z vso silo. Ni izključeno, da stojimo lahko

kmalu pred trializmom in ž njim je decentralizacija skoro zagotovljena. Imeli bomo tri skupine: Avstrijo, Ogrsko in Trojedino kraljevino. Kje bomo Slovenci? Naravno v Avstriji!

Za tem bo prišla avtonomija Galicije, pozneje samopravna skupina češkega ozemlja in končno ostanejo še alpske dežele. Kje bomo Slovenci? Zopet v alpski skupini avstrijskih dežel in vsled nemške premoči brez lastne avtonomije. Borili se bomo, branili se bomo, toda polagoma, kakor pravi Novicov, nas bodo Nemci asimilirali.

Da pride do podobnega procesa, je gotovo, ker to je zahteva časa, zahteva današnje socialne družbe.

Drugače bi bilo, ako smo Slovenci politično močno organizovani, ako tvorimo politično, vsaj na zunaj enotno silo. Tu bi nas že pri trializmu, ki prihaja prvi na dan, ne prezirali in Avstrija bi bila prisiljena, kot protitež Ogrski ustanoviti avtonomno jugoslovansko skupino, v kateri bi bili tudi mi Slovenci. In stem bi bilo naše narodno vprašanje rešeno za vedno.

Treba nam je tedaj enotnega programa, treba nam jasnega avtonomnega načrta, za katerega bi se morali pripravljati že sedaj in mu gladiti pot ob vsaki priliki. In ako se oziramo na zgodovino naše države, na njen razvoj, ako vpoštevamo vse te različne narode, ako se spomnimo Palackovega programa, tedaj kažejo vse okoliščine, da Avstrija mora postati federativna država, ako hoče životariti še dalje: „Federativni zistem je torej — da ne iščemo druge oblike — ki reši Avstrijo večnih neredov in razporov, jo preživi in z nova oživi. (Les races et les nationalités en Autriche-Hongrie, B. Auerbach). Vsak previden politik vidi le v federaciji bodočnost Avstrije, kar je edino pravo stališče in kateremu moramo Slovenci z vsem isili pomagati uresničiti se.

Zato ni samo dosti, da smo prijazni tej ideji, ampak bojovati se moramo za njo, in to storimo pred vsem, ako imamo sami jasno in neomejeno stališče v tem vprašanju samem. Ako si hočemo zasigurati narodni obstoj se moramo združevati in iskati sorodnih nam elementov: „Narodi, ki se hočejo ohraniti in živeti, se morajo federirati, se izenačevati v vseh svojih delih, zbirati moči in organizovati svojo srečo v trdno zvezo, vedno bolj in bolj rastočo vsled raznostranskega delovanja“ (Fédéralisme ou césarisme).

Treba je močne narodne zveze, ako se hočemo ohraniti, ako hočemo vsaj bodoče svobodno živeti, zato je upravičen Renanov stavek: „Narod je velika solidariteta, opirajoča se na čuvstvo žrtev, katere je morala darovati in katere bo še morala žrtvovati. Narod predpoklada pre-

LISTEK.

Oton Lah.

(Konec.)

Saša je temno zardel. Nenadoma je pa izginila kri iz njegovih lic; jeknil je:

„Vse — vse veš?“

„Hm, tako pač...“ je dejal Oton Lah v navidezni zadregi. „Toliko vem, kolikor vem. Nehote se ti je posrečilo: toinono, saj me razumeš... Mlad si, in zelo si nepremišljen, počakal bi bil; pa seveda, kako moreš biti pametnejši nego si?“

Inženirju se je mladenič zasmilil. Trepetal je kakor list na vodi. Na stisnjenih ustnicah se mu je pokazala kapljica krvi.

„Žal te mi je, cenjeni filozof in anarhist. Strog bom s teboj, in rešiti te hočem obenem. Daj mi roko in nič se me ne boj; prej se boj lastnega očeta nego mene... Ej, grešniki smo vsi ljudje, grešniki in siromaki!“

Prijel je za klobuk. A ko je stal med vrati je obšla Saša še enkrat obupna želja, da bi razsul pred tem

tajinstvenim človekom vso svojo krivdo in bi ga prosil milosti.

„Oton!“ je zaklical za njim. „Oton! Nekaj naj ti še povem.“

Inženir je prišel nazaj:

„Poslušaj me, Saša“, je rekel s tistim svojim glasom, ki mu še nikdar nihče ni bil poskusil ugovarjati, „tega, kar mi hočeš povedati v tem trenutku, mi ne povej nikoli. Ni treba, da bi mi povedal, nimaš vzroka, in jaz nočem, da mi poveš. Odveč je to. Ali jaz povem tebi nekaj, nekaj drugega in mnogo važnejšega za te. Poslušaj: čez pol ali čez tri četrte ure se vrnem; počakaj me in se do takrat obleci za na pot. Vabim te s seboj na dolgo potovanje.“

„Kaj? Kam?“ je obstrmel mladenič.

„Mnogo koncev in krajev ima Evropa in ostali svet; ti pa še nisi bil nikoder“, je odgovoril Oton Lah z neizprosnim mirom. „Kje je papa?“

„Pri porotni obravnavi... Pravi, da bo trajalo do pozne noči.“

„Zbogom, in ne pozabi!“

Saša je ostal sam.

Inženir pa je potrkal na sobo čevljarja Mraka. Vonj po usnju mu je udaril nasproti. Gospodar je dremal, a Lina se je preplašila; Laha še nikdar ni bilo k njim na dom, neznani so ji bili njegovi koraki.

„Oče!“ je zaklicala. „Zbudite se! Tuj gospod je prišel.“ In pritipala se je do mize, da ponudi inženirju stol. Mrak se je sila zavzel, ko je videl inženirja.

„Po kaj...“ je hotel izpregovoriti.

Inženir se je strogo ozrl na deklico.

„Pojdi ven!“ je viknil čevljar. „Marš ven, punica, ne nastavljalj ušes, ko se jaz razgovarjam z gospodom baronom!“

Ko sta bila sama, je rekel Oton Lah:

„Da opraviha kratko: jaz nocoj odpotujem, ravno tako tudi Saša Bernardi. Vi ostanete sami, vaših opravkov zame bo konec. Tu je — za vaše usluge — hranilna knjižica: dvajsetisoč kron. Vsako leto dvatisoč — toliko lahko dvignete — je za vas dovolj. In dalje nego deset let bržčas vi pijanec ne boste živeli. Za vašo hčer sem v imenu mladega Bernardija ukrenil potrebno, da je preskrbljena do smrti, ako zapusti vaš dom; dali jo boste v zavod za slepce, ki ga izveste pri mojem oskrbniku. Tako, menim, da ste zadovoljni; če niste, tem slabše za vas.“

teklost in se resumira v sedanjosti po skupnem dejstvu: čuvstvo, jasno izražena želja nadaljevati skupno življenje. Eksistenca naroda je (dovolite mi to memorozo) plebiscit vseh časov, kakor je eksistenca individua večna afirmacija življenja.

Naj navedem ob tej priliki še drugi odstavek iz Novicove knjige, kjer govori zopet o Slovenceh in jih navaja, zopet dobro razumeti, kot primer kako bi si v federalističnem zistemu ohranili narodno samostojnost, svoj jezik in svojo kulturo. Pisatelj pravi: „Predstavimo si, da bi se Slovenci odtrgali danes od Avstrijske države in tvorili posebno neodvisno državo. V svoji politiki bi si Slovenci postavili narodno vojsko, ki bi postala nevarna njegovim sosedom, ustanovili bi mitnice z izjemnimi tarifi in ne pustili bi več prebivalce Tirolskega in Češkega, da bi izvrševali tam občanske in politične pravice. Vse to bi pa napravilo veliko krivico starim soprebivalcem Slovencev. Ker bi avstrijska vlada to nevarnost videla že naprej, bi imela dovolj tehtnega vzroka nasprotovati tvorjenju in ustanovitvi neodvisne slovenske države, kajti njena dolžnost je čuvati splošno koristi monarhije.“

Te okolnosti bi bile popolnoma drugačne pri federaciji. Vojskino zlo, težkoče radi mitnic in ekskluzivizem bi bili popolnoma uničeni. Torej bi se neodvisnost slovenske države reducirala pravzaprav v posest široke lokalne avtonomije, ki bi prinesla ogromnih koristi, ne da bi komu učinila kaj zlega. Torej ne bi bilo nobenega tehtnega vzroka se ustavljati in nasprotovati tej neodvisnosti.“

Povsod, ne samo v Avstriji, uvidevajo potrebo, da se mora Avstrija preroditi v federativno državo, ako hoče igrati važnejšo ulogo v evropski politiki.

Razmerje v Avstriji in skrb za naš narodni obstanek nas sili k premišljevanju in k delu za narodno avtonomijo slovenskega ozemlja. Je pa še drugi faktor, nam manj poznan in katerega niti ne vpoštevamo, ki nas mora istotako spodbujati na delo za narodno neodvisnost. Slovenci, ki smo tako zapleteni v domače boje, ki smo poučeni in se zanimamo samo za naše lokalne razmere, niti ne opazimo velikega političnega in socialnega preobrata, ki se je izvršil v prejšnjem stoletju, in ki se z vso silo nadaljuje naprej. In vendar bi bilo naravno, da bi se mi zanimali za vsak važnejši pojav sorodnih plemen, h katerim nas vleče ne samo jezik, običaji, ampak naravnost potreba, ako si hočemo ohraniti popolno individualnost. Balkansko, ali če hočete raje, jugoslovansko vprašanje je ona druga točka, katera bi morala dati popolnoma novo smer naši vseslovenski politiki.

Kaj hočemo Slovenci, ako smo odtrgani od Hrvatov, kaj Hrvatje, ako so odločeni od Srbov, in kaj obratno Bolgari, Srbi, ako so brez vsakih stikov s sosednimi sorodnimi plemeni. Ostale bi samo male narodnosti, samo narodne skupine, kajti gospodarsko bi se dolgo ne mogle upirati, gospodarstvo, tuja ekonomska premoč bi pa polagoma, prav brez truda razkrajala te male narodne skupine in jih raznarodovala.

To jugoslovanstvo, ta Balkan je sedaj ravno v preporodu in daje največ težkoč evropski ljubosumni politiki. Toda sila naroda, socialni položaj današnje dobe bo razširil to vprašanje, kajti rešiti je bo moral.

In mi Slovenci? Ali naj mirno gledamo ta boj, ali naj bomo nepripravljeni, kadar se ima odločevati o naši usodi, o usodi naših južnih bratov.

Ojačujmo se sami, združujmo se, organizirajmo se, zahtevajmo, kar nam gre, obenem pa imejmo vsi eden najvišji cilj: avtonomno Slovenijo. S tem smo storili važno kulturno delo in neposredno veliko pripomogli k ideji jugoslovanstva. (Sledi.)

Politični pregled.

Proračunski odsek.

Proračunski odsek je dokončal razprave o postavkah za trgovinsko ministrstvo ter se sedaj bavi z domobran-

Odšel je in ni poslušal čevljarja, ki se je zahvaljeval in priklanjal za njim...

Ekspresni vlak se je ustavil na postaji onostran laške meje.

Inženir je pogledal skozi okno kupeja, kjer sta bila s Sašo ves čas sama. Topla noč je bila zunaj; na peronu so žarele luči; brumela je množica popotnikov, delavcev in uradnikov.

Saša je ležal na blazinah klopi in je skrival glavo med komolcema. V svetlobi medle lampe, ki je gorela pod stropom, je bilo videti, kako mu trepeče ves život v jedva slišnem ihtenju.

Oton Lah mu je bil ravnokar razodel tisto, kar sta vedela le on in Marcel Bernardi, da se je zgodilo pred dvajsetimi leti.

„Čuj me, Saša!“ je izpregovoril zdaj. „Nehaj, ko vidiš, da ne pomaga, in ko veš, da je grdo in smešno. Če nočeš, pot nazaj ti je odprta. Če hočeš, bom pa jaz odslej tvoj oče in ti bom dal vse, česar more želeči srce človeka. Ni še prekasno, zgodaj je še; skoraj vse polje leži neposejano pred nama. Bodi krepak in nosi; bodi silen, in jemlji: jaz te bom učil. Ljubi očeta, če hočeš;”

skim ministrstvom. Sekcijski načelnik Reuter je govoril o nastanjanju vojaštva in nakupovanju remont. Poudarjal je potrebo dobrih konj, vsled česar bi bilo treba povišati cene in ustanoviti konjarne za remonte oziroma žrebeta. Posl. Conci je zahteval dveletno vojaško službo in odpravo prisilnega dvovoja. Posl. Diamond je govoril proti trpinčenju vojaštva. Posl. Walcher je grajal postopanje intendance 14. vojnega zbora, češ, da se pri nakupovanju živine premalo ozira na domačo živinorejo. Dobava konserv je izročena trem ogrskim tvrdkam. Končno je grajal orožništvo, ki se vtika v politične zadeve ter večkrat nastopa agitatorično in hujskajoče. Navedel je več takih slučajev na Koroškem. Govoril je tudi vsenemec Malik, ki je kot nekdanji častnik spravil na dan vse mogoče stvari, posebno pa je poudarjal, da vsenemci zato ne nasprotujejo armadi, ker so prepričani, da se bo Avstrija v bodočnosti ustavnim potom priključila Nemčiji.

Domobranski minister Georgi je glede reforme vojaškega kazenskopravnega reda izjavil, da je načrt izgotovljen, da pa se dosedaj ni bilo mogoče zediniti o sodnem jeziku. Kakor se tu doseže sporazumljenje, se predloži načrt zbornici. Glede orožnih vaj in časa, kedaj naj se vrše, je minister mnenja, da dosežejo svoj namen, ako se vrše ob času, ko je armada na vajah. Najbolj primerne zato so jesenske vaje. Dopusi ob žetvi so se lani poizkusno dovolili pri 7. in 11. zboru in se letos tudi poizkusno dovolijo pri vseh ostalih zbora. Potne stroške k orožnim vajam morajo trpeti pristojne občine za one, ki jih ne morejo sami zmagati, za vožne pristojbine pa je vojna uprava pripravljena stopiti v dogovor z železniškimi upravami. V zadevi rodbin, katerih vzdrževalci so klicani k orožnim vajam, se bo v kratkem predložil zakonski načrt. Glede dobave potrebščin deželne brambre zagotavlja minister, da se bo strogo gledalo nato, da se vse dobavlja pri domačinih s posebnim ozirom na malo obrt. Vlada ne nasprotuje dveletni vojaški službi, pač pa se bo moral tozadevni načrt sprejeti obenem v obeh državnih polovicah. Število novincev se bo moralo zvišati. Proti trpinčenju moštva so se izdali strogi ukazi. Za zavarovanje za slučaj invaliditete se poskrbi s posebnim zakonom. Končno je pohvalil minister še orožništvo.

Po daljši razpravi se je končno sprejelo poglavje „domobranksko ministrstvo“. Sedaj pride na vrsto „ministrstvo notranjih zadev“.

Avstrijska delegacija.

Avstrijska delegacija je v četrtek zaključila svoje zasedanje. Minister vnanjih zadev baron Aerenthal je zopet izjavil, da se delegacije gotovo snidejo zopet meseca majnika in da se tedaj gotovo postavi naknadno v proračun zvišanje častniških plač in zboljšanje hrane in plače moštva. Nato se je sprejela resolucija grofa Stürgkha, v kateri se zahteva isto, kar je minister poudarjal, zraven pa še, da ta zadeva ne sme biti v nikaki zvezi s kakimi madžarskimi armadnimi zahtevami. Ko se je nato še delegat Chlumecky zahvalil delegacijskemu predsedniku Fuchsu za njegovo spretno in nepristransko vodstvo razprav, je predsednik zaključil zasedanje s trikratnimi „slava“-klici na cesarja.

Kranjski deželni zbor.

Kakor se poroča z Dunaja, namerava vlada sklicati nekatere deželne zbore še tekom meseca marca, med njimi tudi kranjski deželni zbor, na kratko zasedanje. Vsled tega se začne zasedanje državnega zbora šele meseca aprila.

Saniranje deželnih financ.

V enketi v zadevi saniranja deželnih financ je Kranjska zastopana po deželnih odbornikih Grasselliju in grofu Barbotu. Grasselli je opozarjal na to,

jaz ga sovražim. Sovraži mene, če hočeš; jaz tebe ljubim. Zdaj, Saša, se bližajo piloni pred vrati življenja; zdaj, ko si izgubil vse, kar leži za teboj, ti pokažem pot, ki je pripravljena za tistega, kdor hoče biti pogumen, velik, svoj in edini.“

Porotna obravnava se je bližala koncu. Marcelu Bernardiju je bilo nekako neprijetno noč; komaj je čakal zaključka in čudno pogostoma je moral misliti na sina.

Zaslišavanje prič je bilo do malega pri kraju. Obtoženec, morilec svoje matere, se je zvijal na klopi med dvema stražarjema in je jokal z ostudnimi, živinskimi glasovi.

Državni pravdnik se je ozrl. Sluga je stal za njegovim hrbtom in mu je molel pismo z Lahovo pisavo.

Ko je Marcel Bernardi prečital list, je bil ves bled; kakor vosek, takšno je bilo njegovo lice. Tresle so se mu roke, drhte so ustnice, glava mu je nizko klonila na prsi.

Z onemoglimi prsti je pričel trgati list na drobne kosce; na drobne, na drobne, in še na drobnejše, na čisto, čisto drobne kosce...

da je Kranjska zelo zadolžena. Izjavil se je zato, da se vodne sile finančno izrabijo, ter se izrekel zato, da se ohrani naklada na pivo. Prispevki od povišanja davka na žganje naj bi se porabilo po dosedanjem razdelbnem ključu. Ako bi se ne določili splošnih državnih prispevkov deželam, naj bi država prevzela del stroškov za ljudske šole.

Grof Barbo se je zahvaljeval finančnemu ministru za njegov trud v zadevi saniranja deželnih financ ter zavračal očitjanje, da deželni odbori brez vzroka delajo dolgove. Dežele niso krive svojega slabega finančnega položaja, temveč država, ki hoče vse dohodke imeti zase.

Posl. dr. Ploj je poudarjal, da se provizorično pač more odpomoči deželam, ako se jim prepusti davek na žganje, ali za stalno saniranje je potrebno, da se jim nakažejo realni davki, zemljiški in posebno hišni davek, ki se po vsej državi ne more enotno urediti. Primanjkljaj, ki bi ga trpela vsled tega država, bi se pokrila z boljšo ureditvijo dohodninskega in dedščinskega davka.

Deželnozborske volitve na Goriškem.

Pri ožji volitvi v skupini kmetijskih občin goriške okolice je zmagal klerikalec prof. Berbuč; ki je izvoljen z 1136 glasovi, dočim je dobil liberalni agrarec Obljubek 1133 glasov. Večina iznaša torej samo 3 glase. V tolminskem okraju je tudi zmagal klerikalec Kosmač s 784 glasovi, dočim je dobil liberalni kandidat Juretič 618 glasov. Ker je liberalni agrarec dr. Franko izvoljen v splošni kuriji in veleposestvu, odstopi veleposestniški mandat socialnim demokratom, kateri kandidirajo dr. Tumov, in se bodo zato vršile še enkrat volitve v veleposestvu.

Tržaški deželni zbor.

Tržaški deželni zbor je sklican na 16. t. m. Lansko leto je ta deželni zbor sklenil volilno reformo, katero so slovenski poslanci obstruirali, ki se je pa vendarle sprejela in predložila cesarju v potrjenje. Ker je pa vlada sedaj naznanila, da predloži deželnemu zboru volilno reformo, je jasno, da lani sklenjene volilne reforme cesar ni potrdil. Kaka bo po vladi predložena volilna reforma, se še ne ve, pač pa zatrjuje tržaška „Edinost“, da bodo slovenski poslanci tudi proti njej zavzeli najodločnejše stališče, ako bi bila na kvar slovenskim koristim.

Balkanske železnice v italijanski zbornici.

V sredo je v italijanski zbornici odgovarjal minister vnanjih zadev Tittoni na izjave posl. Barzilaja, češ, da ni vedel za po Avstriji nameravano sandžaško železnico in da to pomeni bankerot italijanske vnanje politike. Tittoni je ostro zavrnil to očitjanje ter izjavil, da ga je avstrijska vlada prej obvestila o tej zadevi, predno je bilo govora o njej v avstrijski delegaciji. Avstrija ima glasom herolinske pogodbe polno pravico zato, da zgradi to železnico, in nobena velesila ji ne more v tem nasprotovati, najmanj pa Italija, kateri je na tem, da se dvignejo gospodarske razmere balkanskih narodov, vsled česar so ji tudi drugi železniški načrti na Balkanu simpatični. Italija sme od teh železnic pričakovati edino le koristi, ker se ji odpro po teh železnicah nove poti za trgovino. Vprašanje balkanskih železnic se je rešilo povsem povoljno in se je pri tem tudi oziralo na koristi Italije.

Hrvatski sabor.

V četrtek se je začelo prvo zasedanje novoizvoljenega hrvatskega sabora. Rauch se je dobro pripravil na otvorenje. Konsignirano je bilo vse zagrebško vojaštvo, celo vojaški zdravniki so dobili nalog, da morajo biti celi dan pripravljeni, ako bi bilo treba lečiti ranjence. V banskem dvorcu je bila nameščena cela stotnja, v saborskih prostorih in okolici je bilo razpostavljenih 100 orožnikov, a Markov trg, kjer stoji zbornica, je bil že na vse zgodaj

Dalje v prilogi.

Sklep inženirjevega pisma je bil: „... To je moje maščevanje. Zdaj pa premisli in ravnaj, kar ti drago. Ako hočeš imeti sina nazaj, boš s tem pismom, v katerem je razodeta njegova „krivda“, kakor se reče v vašem jeziku, kaj lahko dokazal, da je pri meni. Ali pa se vdaj in hvali milost maščevalca. Če si potreben tolažbe, imej to, da tvoj sin enkrat ne bo nevreden Otona Laha.“

In ko so se obrnile vse oči v državnega pravdnika in so prisluhnili vsa ušesa, kaj pove v svojem govoru, je nastalo začudenje po dvorani.

Marcel Bernardi je gledal s steklenimi očmi. Široko je mahal z roko in se je trkal na prsi, kliče:

„Ne sodite njega, izpusite ga, ki je umoril svojo mater! — Mane sodite in moj greh, sodnika prej, nego zločinca: morilec sem, tudi jaz sem moril... Ali čujete, pravični sodniki?“

Predsednik je prišel k njemu, vsi so se razburili. Sluge so pričeli tirati občinstvo iz dvorane, toda ljudje niso hoteli odondot. Nastala je velika zmešnjava. Blazni pravdnik je besnel, in dočim so se gnetli vsi okrog njega, je planil morilec matere k oknu. Skočil je na prsto in je pobegnil v noč.

Vladimir Levstik.

zastražen po policiji. Brez izkaznice oziroma vstopnice ni policija pustila nikogar skozi kordon, vsled česar se je dogodilo več smešnih slučajev, da niso pustili v sabor poslancev in velikih županov.

Ob 11. je starostni predsednik Erazmo Barčič otvoril sejo ter takoj protestiral proti vladni naredbi, ki je odvzela saborskemu predsedstvu pravico deliti vstopnice ter to pravico dala zagrebškemu velikemu županu. Predsednik je hotel vsled tega odgoditi sejo, pa ni hotel kršiti pravice krone, ki je s kraljevim reskriptom sklicala sabor na ta dan. Pač pa je dal predsednik izprazniti galerije, ostali so samo časniki.

Predsednik je v svojem nagovoru najodločneje obsojal vladu, ki po taki nezaupnici, kakor jo je dobila pri volitvah, ne odstopi, ter zahteval, da to stori. Pozivlja sabor, da složno zavrne napade Madžarov na hrvatske pravice. V znak počaščenja hrvatsko-srbskega naroda vstanejo vsi zastopniki. Žalostno, naravnost nesramno ulogo so igrali ob tej priliki nekateri Frankovci, posebno pa dr. Elezović, ki je kakor zblaznel začel razsajati ter posovati Srbe s svinjami, lopovi, cigani, vlaškimi huljami. Bil je okrog sebe, Boga preklinjal, da so se ga začeli sramovati njegovi lastni pristaši in je ostal s svojim zmerjanjem sam. Odgovarjal mu ni nihče.

Ko se je prečital kraljev reskript o otvoritvi sabora, je predsednik sporočil vladnemu tajniku, da sedaj lahko pride ban v sabor. Prvikrat sedaj ni šla deputacija po bana, kakor vedno doslej.

Ob pol dvanajstih pride Rauch v zbornico in z njim zastopniki vlade. Občinstvo mu je na poti od banskega dvorca do sabora žvižgalo in klicalo „abeng“. Zbornica je sprejela bana z grobno tihoto. Nihče ni pozdravil bana in vlade, le ban se je ljubezno klanjal pri vstopu in odhodu dr. Josipu Franku.

Ko odpre ban kraljevo pismo, so vsi poslanci vstali kliče: živio kralj, živio narod! — in ravno tako tudi po prečitavanju. S tem so postavili na laž Raucha, ki je denunciral koalicijske poslance kot veleizdajice. Za Raucha se res ni zmenil nihče, a kralju se je izkazalo vse spoštovanje.

Kraljevo pismo se spominja razpustitve prejšnjega sabora želeč, da bi novi sabor začel mirno in resno delovati. Prvo delo novega sabora je izvolitev zastopnikov za skupni državni zbor. Omenja razpor ki je nastal med Ogrsko in Hrvatsko vsled različnega umevanja nagodbenih določb in zadržuje uspešno delo. Ta sporna vprašanja je treba rešiti, da se izboljšajo notranje razmere hrvatske, da dežela ne bo trpela škode. Najprej je treba rešiti jezikovno vprašanje in vprašanje zastav, razširiti se mora delokrog sabora, da more razpisati doklade in naklade v avtonomne namene. Ker te stvari spadajo v regnikolarne deputacije, bo v sporazumu z ogrsko vlado podal ban tozadavne predloge. Nagodbeni državnopravni temelji ostane nedotaknjeni. Treba je uvesti razne reforme, kakor preosnovno volilnega reda, vrhovno upravno sodišče, četrti vladni oddelek za gospodarstvo, avtonomijo občin, zboljšanje učiteljskih plač, nov odvetniški in notarski tarif, kazenski zakonik in civilno-pravni red.

Po prečitavanju reskripta proglasi ban sabor za odprt in povabi poslance k cerkveni slovesnosti.

Po maši predsednik zopet otvori sejo, da oddajo poslanci svoje legitimacije. Ko se je sestavilo pet verifikacijskih odsekov, je napovedal predsednik prihodnjo sejo na soboto z dnevnim redom: poročilo verifikacijskih odborov in konstituiranje sabora, ter nato zaključil sejo.

Tako se je otvoritev sabora izvršila brez onega, kar je pričakoval ban Rauch, namreč, da bo imel priliko z oboroženo silo poseči vmes. Zmotil se je. Koalicija mu ni šla na nastavljen limance, temveč ga je kratkoinmalo prezirala.

Kakor se zatrjuje, ni stališče bana Raucha tako „trdno“, kakor se bahajo njegovi pristaši, in za slučaj ostre opozicije se ne ve, kaj se more zgoditi. Z vso odločnostjo se namreč trdi, da je bil predsednik koalicije, bivši podban Nikolić, v avdijenci pri cesarju in da je potemtakem cesar natančno informiran o resničnih razmerah na Hrvatskem. Če pa je to res, se sme z vso gotovostjo upati, da cesar ne bo držal na krmilu vlade človeka, katerega nihče ne mara Hrvatskem.

Morda se le res bližajo našim najbližjim bratom boljši časi.

Madžarske armadne zahteve.

Madžari so trdno upali, da bodo v najkrajšem času videli uresničene svoje zahteve glede pomadžarjenja ogrskih polkov, ali zmotili so se. Kakor se poroča iz Budimpešte, je začel v zadnjem času pihati na Dunaju vse drug veter, kakor dosedaj, in krona je zavzela stališče, da se s sedanjim ogrskim državnim zborom ne bo pogajala za ureditev tega vprašanja, temveč šele z novim, na podlagi splošne volilne pravice izvoljenim. Gre torej zato, da se na Ogrskem najprej uvede volilna reforma, potem šele pridejo vojaška vprašanja na vrsto. To najnovejšo kronino stališče je precej hudo poparilo madžarske parlamentarne kroge. Neodvisna stranka se hoče vsled tega „maščevati“ s tem, da zahteva med povišanjem častniških plač in re-

šitvijo ostalih armadnih vprašanj junktim v zmislu, da se povišanje častniških plač v ogrski delegaciji ne dovoli prej, dokler krona ne da vojni upravi dovoljenja, da začne pogajanja z ogrsko vlado v zadevi rešitve madžarskih armadnih zahtev.

Družba sv. Cirila in Metoda

12. marca 1908.

Razglednice „Družbe sv. Cirila in Metoda“ so na razpolago in čakajo naročil, da dostavijo velikonočne in pomladanske pozdrave, pa tudi druga obvestila vsepovsod tje, kamor bi se jih naslovilo. Te vrste blaga se sicer nahaja obilo za razne okuse, zavedni Slovenec pa imej vedno najraje oglednice naše šolske družbe, dobro pomneč, da zasvedočiš nalogovljencu s tem svoje narodno mišljenje, širiš slovensko zavest, podpiraš pa narodno prosveto in obrambo. Razglednice razpošilja pisarna „Družbe sv. Cirila in Metoda“ v Ljubljani, „Narodni dom“. Trgovcem je določen primeren popust, a več, kakor za popust, jim bodi zavest, da delujejo z razpečevanjem družbinih razglednic narodu v prospeh.

*

Za „Družbo sv. Cirila in Metoda“ v Ljubljani je nabral Strelov fonograf v Mokronogu 7 K 85 v pri veselici „starih doslužnih vojakov“. Naj deluje ta fonograf še nadalje v isti namen, drugi naj ga posnemajo!

*

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani sta darovala Berta in Vladimir Vojska v Novem mestu 20 K mesto venca na krsto umrlega Fr. Gregorčiča, nadučitelja v Dolenji vasi. Hvala!

Dnevne vesti.

— Dr. Ravniharjev izstop iz „Ljubljanskega Sokola“ je komentiral tudi „Slov. Narod“, seveda po svoje. Sigurno sicer ne poznamo pisca dotičnega komentarja, zdi se nam pa, da tiči za njim najnovejši „politik“ dr. Murnik, ki hoče sedaj svojo neposredno pred volitvami izdano perfidno strankarsko izjavo zagovarjati s še perfidnejšimi noticami v „Narodu“. Kdo da je ta dr. Murnik, ki očita dr. Ravniharju streberstvo, in s kakimi sredstvi si skuša obdržati svojo pojemajočo telovadsko slavo in svoj vpliv v „Sokolu“, bomo prilično razjasnili. Ustanovitev „Sokola I.“ je v ozki zvezi z dejstvom, da nekateri samostojnejše misleči in pogumnejši Sokoli niso hoteli več prenašati brezmejnega terorizma, s katerim dr. Murnik že od nekdaj izriva iz društva bratstvo in medsebojno enakost in skuša uveljaviti v njem nekako absolutno samovlado svoje lastne osebe. Za danes naj bo samo še povedano, kako da je izsilil brat dr. Murnik iz odbornikov „Sokola“ izjavo solidarnosti z znano izjavo v „Slov. Narodu“. Na večer, ko je bila namreč natisnjena, sklical je odborovo sejo (odbornika dr. Ravniharja iz bojazljivosti ni vabil nanjo) in pozval vse navzoče, naj se izrečejo solidarnimi z njegovo izjavo; če bi tega ne storili, izstopi takoj iz Sokola! Ker so bili vsi navzoči odborniki presenečeni in niso hoteli s svojim protestom izreči dr. Murniku v obraz nezaupnice, so se udali proti svojem boljšemu prepričanju pritisku, ki je izviral iz političnih nagibov. Če je bilo to junaško in sokolsko, je pač drugo vprašanje. — Dr. Murniku naj bo pa glede njegove „izjave“ še nekaj povedano: v njej se kaže občinstvu in sokolstvu v narodnem oziru skrajno rahločutnega, ker trdi, da dr. Ravniharju ni mesta v Sokolu samo zaradi tega ne, ker so sklenili Nemci, če tudi proti njegovi volji, da bodo njegovo kandidaturu podpirali. Pozivljamo sedaj g. dr. Murnika, če hoče, da smatramo to njegovo izjavo za pošteno, naj dosledno zahteva, naj se vržeta iz vrst Sokolov tudi ona dva moža, ki sta sklenila res politični pakt z Nemci, katerega je eden izmed njih lastnoročno podpisal, in kateri v gotovih točkah (glej Deutsche Stimmen) še danes obstaja. Mož „častna“ člana Sokola sta: dr. Ivan Tavčar in župan Ivan Hribar. Dokler pa g. dr. Murnik tega vsled doslednosti zanj obveznega koraka ne stori, ne verjamemo njegovemu narodnemu čutu, ki naj bi ga „izjava“ dokazovala, in imenovati moramo ves njegov nastop v zadevi dr. Ravniharjeve kandidature navadno politično intrigantstvo. Kdor je samo takrat narodno misleč, kadar to ugaja njemu kot političnemu pripadniku ljubljanske namštutarsko-liberalne klike, kliki sami pa dovoljuje sklepati pravcate pakte z Nemci, temu stoji strankarstvo višje kakor pa poštenost.

— Iz sejnega zapisnika. V zapisniku nekega ljubljanskega društva čitamo sledeče zanimive stvari: „Predsednik otvori sejo in poroča o . . . ski slavnosti . . . Udeležba blizu 8000 oseb . . . Z lepimi besedami se je zahvalil naš predsednik poudarjajoč, da nismo liberalci, ne klerikalci, ampak pravi Slovenci-demokrati . . . Predsednik je poročal, da je prišlo denarja v blagajno vsega skupaj gld. 883-08 (vstopnina je bila po zatrditvah udeležencev — 50 kr.), izdatki skupaj gld. 520.06, ostanek naložen v

„Mestni hranilnici“ ljubljanski gld. 373-02 . . . Vnela se je ostra debata radi štetja denarja v . . . P. J. je predbacival predsedniku, da se niso pravilno šteli dohodki, ker je sam predsednik s pomočjo g. V., kateri pa ni odbornik, štel denar, rekši, da bi bil moral biti zraven predsednik, blagajnik in dva odbornika in da ga je raditega interpeliral neki . . . ski gost. Predsednik je pojasnil to postopanje s tem, da ni bilo možno najti v tako veliki gnječi kakega odbornika, kateri so tudi morali nastopati. F. P. se odpove blagajništvu rekoč, da je on blagajnik, toda brez denarja, to je, on je blagajnik, a samo na papirju, vsa blagajniška opravila pa itak predsednik opravlja, torej je blagajnik nepotreben . . . G. A. se pritožuje, da nima nobenega opravila, ker predsednik vse opravlja in vpraša predsednika, ako je voljan, njemu oddati tajniška dela. — — — Predsednik otvori sejo te naznani, da ga je gosp. X. obvestil pismeno, da mu radi uradnih poslov ni mogoče se seje udeležiti, da pa nam je v nedeljo od 8. do 10. ure jutraj na razpolago. Vsled tega se odbor zedini v tem, da se v nedeljo ob 8. uri jutraj skliče seja ter se gospod X. vnovič povabi k seji, da nam natančno pojasni nekatere podatke za časa njegovega predsedništva. 1. Kje je zabeležena vstopnina veselice (in koliko) pri Koslerju in kmerza v „Narodnem domu“ ter kje je dotični denar okrog 500 gld. 2. Kje ima zapisnik podpornih udov, da se ve, kateri so. 3. Kje je zabeležena udnina 24 gld., t. j. od osmih podpornih članov, kateri denar sta gospodu X. vročila gg. P. in T. — — — K seji je bil povabljen tudi g. X., prejšnji predsednik društva, in to že tretjič, ki se je končno odzval. (Sledi.)

— Iz volilnega boja. Marsikje so se pri sedanjih volitvah dogodili slučaji, ki kažejo, s kako nizkimi sredstvi si hoče ta ali ona stranka „prijoriti“ par glasov, ali izmed vseh teh slučajev je vendar oni, ki se je dogodil v ponedeljek pri ožji volitvi v splošni kuriji na Goriškem v občini Dornberg, najzanimivejši. Volilna komisija v Dornbergu je namreč razveljavila 67 glasovnic, na katerih so bili napisani kandidati liberalno-agrarne stranke dr. Franko, Križnič in Štrekelj, in to zato, ker pri Štreklju ni bilo napisano bivališče, ampak samo „državni poslanec“. Razveljavljeni pa niso bili samo za Štreklja oddani glasovi, temveč tudi oni za druga dva kandidata. Šlo je v izgubo 67 glasov za vse tri kandidate. Ako bi se to zgodilo pri prvi volitvi, bi stvar še ne bila tako očitna, dasiravno bi se dalo že tedaj z vso pravico oporekati, da je razveljavljenje takih glasov povzročila le strankarska strast, ne pa pravicoljubnost, kajti kandidat je že tudi tako dovolj jasno označen in volilčeva volja dovolj jasno izražena; a da se je to zgodilo pri ožji volitvi, kjer je mogoče izbirati samo med gotovimi, natanko določenimi kandidati, kjer bi bila natančnejša diferenciacija samo potrebna tedaj, ako bi imela dva kandidata enako ime, pa se tako, le iz zagrizene strankarske mrznje izhajajoče postopanje ne more dovolj ostro obsoditi. Ne gre nam zato, kateri stranki se je zgodila krivica, rečemo le, da je v tem slučaju volilna komisija naravnost ogoljufala kandidate, za katere so bili oddani oni glasovi. To bi rekli v vsakem enakem slučaju, kakor tudi, da je sramotno za stranko, katera se „bori“ s takimi nizkimi sredstvi!

— Slovensko gledališče. Iz kroga slovenskih gledaliških igralcev smo prejeli in priobčujemo: Z ozirom na dejstvo, da je slovenska drama v letošnji sezoni na višku in da se je letos podvojilo število novitet ter da so imeli naši igralci v tekoči sezoni mnogo resnega dela, je intendant članom dovolila dve benefični predstavi. Ker pa se je negovalo v tekoči sezoni igre resnega žanra, izbrali so si člani slovenske drame za svojo benefico v dan 25. marca (praznik) ob 3. uri popoldne bajno igro „Pepelko“ in na dan 1. aprila sredo zvečer ob 1/8 uri pa „Pot okolu zemlje v 80 dneh“, igri ki ste imeli svojedobno veliko privlačno silo.

— Občni zbor „Slov. osrednjega čebelarškega društva za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko“ bo v četrtek, dne 19. t. m. ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani „Mestnega doma.“

— Vojaški nabori. Letošnji redni vojaški nabori se vrše najbrž šele meseca majnika, ker državni zbor še ni dovolil novincev. Naknadni nabori se je vršil dne 12. t. m. v Ljubljani in se vrši še 20. t. m.

— Izkaz posredovalnice slovenskega trgovskega društva „Merkur“ v Ljubljani. V službo se sprejme: 3 poslovodji za na deželo, 3 knjigovodje in korespondenta, 2 potnika, 1 kontorist, 6 pomočnikov mešane stroke, 3 pomočniki špecerijske stroke, 4 pomočniki železninarske stroke, — pomočnik modne in galanterijske stroke, 1 kontoristinja, 3 prodajalke, 6 učencev. — Službe išče: 3 kontoristi, 4 knjigovodje, 20 pomočnikov mešane stroke, 6 pomočnikov špecerijske stroke, 2 pomočnika nanaufaktorne stroke, 2 pomočnika železninarske stroke, 4 pomočniki modne in galanterijske stroke, 15 kontoristinj, 6 blagajničark, 7 prodajalk.

— Dolenjske železnice. Podrobni načrti za podaljšanje dolenjske železnice od Novega mesta do Metlike so že izdelani, kakor tudi načrti za železnico na dalmatinski

strani. Z delom se bo pričelo že letos. Opozarjamo torej slovensko delavstvo nato, da si poišče že takoj ob začetku zaslužka pri tem delu, da se ne bo zopet nabilo v naše kraje vse polno tujcev, domačini pa bi ostali brez zaslužka. Ravno tako opozarjamo domačine v krajih, po katerih bo tekla nova železnica, da naj si pravočasno nabavijo koncesije za gostilne in enake naprave, katere so potrebne za ono veliko množico ljudstva, ki se zbere ob takih prilikah, da jih zopet ne prehitijo tujci in da denar ostane med domačini. Ker je vladi na tem, da bo železnica čim prej dogotovljena, se bo delo gotovo začelo na celi progi obenem, in potem pač velja: kdor prej pride, prej melje. Takoj, ko se izve čas, kdaj se delo začne, bomo obvestili naše bralce.

— **Preveč vojakov.** Vlada namerava v kratkem predložiti nov načrt vojne postave, ki se bo osnivala na dveletni vojaški službi. Vsled tega bo treba vsako leto uvrstiti v vojske okrog 40.000 novincev več, kakor pa doslej. To se bo zgodilo kaj lahko, kajti potrjenih je vsako leto bilo zadnjih pet let nad 253.000 novincev, 126.000 se jih je uvrstilo, 127.000 pa jih je prišlo v nadomestno rezervo, od katerih pa je v resnici le 24.000 služilo. Sedaj določuje število novincev državni zbor. Po novi postavi naj bi pa državni zbor dovolil, da se potrdijo vsi za vojaščino sposobni naborniki, in krona bi potem določila, koliko se jih uvrsti vsako leto, tako kakor je stvar urejena v Nemčiji, kjer tudi cesar določuje vsako leto število novincev, da se popolni določena množica vojske za mirovni čas, in kolikor dopušča državni proračun. V bodoče naj bi se torej vsi naborniki, ki so potrjeni, uvrstili in šele potem, ko je določeno natančno število, katero je potrebno za popolnitev armade, prideli ali redni vojski ali pa nadomestni rezervi. Potem, pravijo, ko bi bilo več moštva na razpolago, bi se tudi lažje podelilo več olajšav in oprostitev potrjenim in služočim.

— **„Narodnemu Listu“ v Celju,** katerega smo primerno zavrnili za ujevovo „Narodovsko“ zavijanje resnice o ljubljanskih volitvah, za kar nas je nagnal s „političnimi otroci“, odgovarjamo le toliko, da kdor v navadnem življenju ne zna drugega govoriti, govori o vremenu, kdor pa v političnem listu ne zna dostojno odgovarjati, pa — zmerja. S tem končamo ter želimo, da naj gospodje pri „Narodnem Listu“ le pridno delajo, ko imajo toliko dela, in še nadalje branijo in zagovarjajo lažnjivce in obrekovalce poštenih ljudi.

— **Samo nemško uradovanje** je sklenila občina Brezno ob Dravi na Štajerskem, dasiravno biva v tej občini 91% Slovencev. Celo občino imata v rokah dva nemška, mogotca in zato pleše vse tako, kakor komandirata ta dva.

— **Nasilstvo okrajnega komisarja.** Celjski okrajni zastop vodi, ker se zaradi nemškega nasilstva ni mogel okrajni zastop konstituirati, vladni komisar dr. Breschar. Že večkrat smo poročali, kako nasilno nastopa ta ljubljane celjskih Nemcev napram slovenskemu ljudstvu, a naj-novejše je zopet to, da je pred kratkim izdal ukaz na vse meje okrajnih cest, da morajo tekom enega meseca izpremeniti svoje njive, ki meje na okrajne ceste, za 4 metre v travnike, sicer da se kaznujejo z globo 200 K, dasiravno zato ni nobene postave, pač pa edina določba o širjavi cest, katera pa določuje le 20 K globe prestopileu. Dr. Breschar se bo pač urezal s svojim samooblastnim postopanjem, kajti tega še ni bilo, da bi c. kr. vladni komisar kar sam koval postave, da bi z njimi pritiskal slovensko prebivalstvo.

— **Jezikovno vprašanje pri graškem nadsodišču.** Najvišji sodni dvor je z razsodbo št. 14.642 z dne 28. januarja t. l. potrdil razsodbo graškega nadsodišča, s katero se je zavrnila slovenska zahteva, da izdaja graško nadsodišče razsodbe v zadevah, ki so se v nižjih instancah obravnavale slovenske, tudi v slovenskem jeziku. Najvišji sodni dvor je torej potrdil kršitev državnega osnovnega zakona, kakor se je dosedaj vršila po graškem nadsodišču. Blažena Avstrija in njeno pravosodje!

— **Nemški mučitelji dijaštva.** O goriški realki in neznosnih razmerah, ki vladajo na tem zavodu, je slovensko časopisje že mnogo pisalo. Po onih dijaških demonstracijah, ki so se vršile pred nekaj meseci, je stvar potihnila nekoliko. Dijakom se ni sicer zgodilo nič, a na zavodu se tudi ni nič izpremenilo. Vsenemški petelini med učiteljskim osebjem še nadalje uganjajo svoje šikane in med temi ljudmi se posebno odlikuje neki suplent Brechtler, ki je znan kot dopisnik „Grazer Tagblatta“. Ker drugače ne more dijakom do živega, jih muči s svojim predmetom, matematiko, kolikor le more. Tako je dal tretješolcem za domačo nalogo nič manj kot 40 računov in to celo iz tvarine, katere ni niti proučil z učenci. Vse pritožbe proti takemu mučenju dijaštva so zaman. Ravnatelj, ki je za svoje „uzorno“ vodstvo dobil precejšen dopust, odgovarja pritožnikom, da naj se pritožijo magari na ministrstvo ali celo na cesarja, pa tudi ne bo nič izdalo. Kdaj bodo vendar naši državni poslanci prišli do tega, da bo dobila naša mladina učiteljev, ne pa mučiteljev!

— **Občinski zastop v Pullu** je začel razpadati sam ob sebi. Starešinstvo je štelu izpočetka enajst članov, od

katerih so pa sedaj štirje odstopili, da šteje samo še 7 članov. Vzrok odstopu so vratolomne finančne akcije puljske občine.

* **Kako trpinčijo vojake** je soc. dem. Schuhmeier naznanil v avstrijski delegaciji. Interpeliral je vojnega ministra glede sledeče reči: Dne 1. marca je „Arbeiter Zeitung“ poročala, da je korporal Alojzij Proksch (pri 4. pešpolku) poklical pešca Grünzweiga, ki je pri izdavanju dnevne zapovedi naredil neko malo napako, v sobo in mu je komandiral „Nieder!“. Ko je vojak ležal na tleh, mu je zapovedal, naj se obrne, tako da je ležal z licem navzgor. Tedaj je korporal pristopil, si odpel hlače in je spustil svojo vodo vojaku po obrazu. Nadalje je bilo rečeno, da je sicer vložena kazenska ovadba, da pa je dotični korporal še prost in opravlja podčastniško službo. Na vojaku, ki ni bil dotlej kaznovan, pa nahajajo, odkar je stvar znana, toliko napak, da sploh ne pride več iz kazni, in častniški namestnik Alfred Mayer mu je pred kratkim dejal: „Toliko časa ne bom miroval, dokler ne pridete v garnizij-ski zapor“. Vojni minister Schönauich je takoj odgovoril na interpelacijo. Dejal je: „Rad bi namestu odgovoril na interpelacijo cenjenega g. delegata Schuhmeierja. Z obžalovanjem moram konstatirati, da se je to nezaslišano sirovo dejanje res zgodilo. (Čujte!) Dotični podčastnik, ki je priznal čin, je v garnizijskem zaporu in se sodnijsko preganja. O izidu sodnijske obravnave bom svoječasno obvestil gospoda brambovskega ministra, da obvesti cenj. gosp. interpelanta.“

* **V šali ustrelil očeta.** Na Španskem v Salzasu je neka skupina mask ob pustnem izprevodu predstavljala libbonski kraljevski umor. Maska „kraljev morilec Buica“ je namerila revolver na svojega očeta, ki je predstavljal kralja in ga izprožil, ker je mislil, da orožje ni nabito. A revolver je bil nabit in oče se je zgrudil mrtev v voz. Obupani sin bi se bil ustrelil, da ga niso hitro zvezali in tako preprečili sinov samoumor.

* **Oživiljena in zopet umrla deklica.** V Parizu so oživili z magnetiziranjem in frotiranjem neko mlado deklico, o kateri so sodili vsi, da je že mrtva in so jo zato že položili v krsto. Deklica je odprla oči in poročala o svojih čustvenih vtisih. Razburila se je tako, da so jo morali pomiriti z morfljem, a vbrizgali so ji preveč morflja in deklica je nato dejansko umrla.

* **Ples ni škodljiv.** M. Girandet, predsednik francoske akademije plesnih učiteljev piše, da ples ni le važen kot telesna vaja, temveč tudi duh, krepi moralo in razširja izobrazbo. Girandetu je ples temelj vseh dobrot ter opominja svoje učitelje, naj ne pozabijo na resnost naloge, ki so jo prevzeli s svojim poklicem, da sodelujejo pri razvoju človeštva. V vaših rokah je, da odgojite mladino, od katere so odvisne vse socialne kreposti, tako zaključuje Girandet svoj spis. Toliko važnosti na ples pač ne polaga niti kratkokrilka, ki se je na plesu spoznala s svojim idealom.

* **O te ženske!** V Vel. Varadinu je nočni čuvaj Banya, ki ima mlado in lepo ženo. Ker je bil mož cele noči v službi, je bilo ženski dolgčas, zato je pustila vedno okno odprto, da je prišel na obisk Jos. Borsi. Neko noč pa je šel mož mimo svoje hiše, ko se je Borsi ravno basal skozi okno. Žena, ki je pri oknu skrita čakala ljubimca, je opazila da mož gleda, kako se tujec plazi skozi okno. Ženska na krivih potih pa ne izgubi nikoli prisotnosti duha, zato je brž odprla drugo okno ter začela v noč klicati na pomoč, češ, da se je tat vihotalpil v hišo. Mož hiti prestrašni ženi na pomoč, ki pa se je med tem že dogovorila z ljubimcem, da se je dal prijati kot tat ter je bil tudi obsojen na 6 tednov zopora. Seveda mu je bila obljubljena za to primerna nagrada, ko se vrne iz ječe. Toda mož je imel zopet srečo. Neko noč je opazil, kako se plazi skozi okno drugega čuvaja, ki je bil po polnoči prost, človeško bitje. Takoj je tekel svojemu tovarišu na pomoč, toda pri njem ni našel tatu, temveč — svojo ženo.

* **Požigalka.** V Ottensheimski ubožnici je priznala na mrtvaški postelji vžitarica Leiner, da je 7. junija 1899 zažgala trg Ottensheim. Ob požaru je zgorelo devet oseb. Leinerjevo so zaradi suma l. 1903 zaprli, a so jo izpustili, ker ji požiga niso dokazali.

* **Ubila in sežgala soproga.** V Kuwiescezycah je ubila žena svojega moža pravoslavnega popa Ivana Gagarina s sekuro, ker jo je tepel. Mrliča je nato vrgla v peč, kjer je zgorel.

* **Velikansko poverjenje.** Pred nekaj tedni so zasledili v Uj-Palankaški kmečki zadrugi poverjenja v višini 100.000 kron. Dne 11. t. m. so pa v Uj-Palankaški kmečki hranilnici zasledili poverjenja v višini 200.000 kron. Hranilniški knjigovodja Märzlufst se je ustrelil.

* **Zmotili so se.** Iz Trienta poročajo, da so karabinjeri na italijanski postaji Periretirali barona Valerijana in Frana Zacchi, ko sta se pripeljala z vlakom preko avstrijske meje. Mislili so, da so dobili zopet dva nevarna ogleduha. Ker sta pa brata Zacchi, ki stanujeta stalno v

Roveretu, dokazala, da sta nedolžna, so jih kmalu izpustili s prošnjo, da jim oprostita pomoto.

* **Strasna nesreča.** Iz Clevelanda poročajo, da je v Collingwoodu zgorelo 200 učencev, med njimi 50 Slovencev. V javni šoli je nastal zaradi pregretja neke peči požar. Ko so otroci ravno korakali proti izhodu, so plameni švigili iz kleti in prvo nadstropje se je udrlo. Otrok je bilo v šoli 360. — 160 ogorelih trupel so že spravili s pogorišča, med njimi 50 slovenskih otrok. Zgoreli so tudi 4 učitelji.

Prosveta.

157. odborova seja „Matica Slovenske“ dne 2. sušca 1908. Predsednik javi, da je Matica dobila pravdo z g. prof. Jesenkom o naknadnem povračilu realiziranih kuponov nekaterih delnic „Narodne Tiskarne“, a da je g. prof. Jesenko vložil priziv. Sprejme se predlog gospodar. odseka, da se naj že v prejšnji dobi nastali in letos narastli deficit pokrije s posojilom iz knjižnice ljubljanske mestne hranilnice; to posojilo se z obrestmi vreda mortizuje vsako leto iz tekočih prejemkov. V isto svrhu se hrvatskim članom članarina poviša na 3 K. Obseg knjig za l. 1908. se spravi v sklad z gotovimi sredstvi, njih število ostane isto, le Letopis bo začasno opustiti. — G. E. Kristana drama „Kato Vranković“ se sprejme, istotako g. Vl. Nazora istrska priča „Veli Jože“ ter g. prof. Šantla ilustracije za ta spis. Načeloma se sprejmejo v knjižni program glavna dela Shakespearea, pred vsem g. O. Zupančiča prevod „Sen kresne noči“, nadalje Dostojevskega „Spomini iz mrtvaške hiše“ v prevodu g. Vl. Levstika. Za prihodnja leta pride v poštev monografija iz Vrhovčevih spisov n. pr. o francoski dobi, izdanje starejših pesnikov kakor Svetličiča, Ledinskega, Trstenjaka.

Akademija. V nedeljo 15. t. m. ob 8. uri zvečer predava v Mestnem domu g. dr. I. Šilović vseučiliški profesor iz Zagreba o predmetu: „Uvjetna osuda i uvjetni dopust.“ (Pogojna obsodba in pogojni izpust iz kazni.) Dr. Šilović ima kot učitelj kazenskega prava odlično ime. Spisal je knjigo „o kaznem pravu“ po dr. Janka-tu ter mnogo razprav v „Mjesečniku pravničkoga društva“. Opozarjamo zlasti gospe pravnike na predavanje, ki je zanimivo že zaradi svoje aktualne vsebine.

Po sklepu lista.

Zagreb, 14. marca. Hrvatski sabor med nepopisnim hrupom s kraljevim reskriptom odgođen. Ban ostane kot kraljevi komisar. Po Zagrebu se vrše velikanske demonstracije.

Glasovi odvetniških in notarskih uradnikov.

Stališče odvetniških in notarskih uradnikov k zakonski predlogi o službenem razmerju trgovskih uslužbencev in zasebnih uradnikov.

(Konec.)

III.

Vladna predloga pa pri določbah o dopustu tudi ni vpoštevala slučajev, kateri se pripete lahko vsak dan.

Ako na priliko kdo po desetletnem službovanju pri enem in istem službodajalcu izstopi sredi leta ali še celo pozneje iz službe, potem v smislu vladne zakonske predloge ne more zahtevati to leto od novega službodajalca dopusta za tisto leto, ker mora biti že šest mesecev pri njem v službi, od prejšnjega šefa pa tudi ne, niti dopusta niti kake odškodnine za to prikrajšanje. Na ta način bi bil torej uslužbenec jako prikrajšan in prav gotovo bi se dogajalo, da bi gotovi ljudje, ki smatrajo dopust za službojemalca nepotreben in kot zlo za službodajalca, sprejemali uslužbenec le za do največ leto dni, potem bi jih pa odslavljal, da si tako prihranijo one zneske, ki jih morajo plačati uslužbencu tudi za časa dopusta. Zato se mora na vsak način dodati zakonski predlogi, da ima uslužbenec, kateri je izstopil iz službe tekom leta in za to leto še ni bil na dopustu, pravico zahtevati od od službodajalca izplačilo odškodnine za otišli dopust in sicer razmeroma s plačo, dobo službovanja in s časom, odkar ni imel dopusta. Po teh dodatkih bi dobil uslužbenec, ki je služil deset let enega in istega službodajalca, čegar službeno razmerje je v tekočem letu končalo s koncem julija in ki je dobil zadnji dopust v pretečenem letu meseca avgusta, za tritedenski dopust, oni pa, ki je vstopil v službo pretečeno leto

začetkom marca in izstopil tekoče leto koncem junija, odškodnino za trinajstodnevni dopust. Istotako ima uslužbenec pravico do njegovi plači razmerne odškodnine, ako bi se mu dovolilo, četudi ostane še dalje v službi.

V ostalem pa naj bi seveda ostale določbe vladne predloge glede dopusta neizpremenjene.

Kar se tiče poskušnega službovanja, zadošča za to po našem mnenju štirinajstodnevna doba, ker v tem času spoznata lahko službodajalec in uslužbenec zadostno drug drugega. Povod za takojšnjo razveljavljanje službenega razmerja pa naj bi bili tudi v tem slučaju le vzroki, ki tudi drugače upravičujejo službojemalca do takojšnjega razveljavljanja pogodbe.

Vladna predloga hoče vpeljati šesttedensko odpovedno dobo, ki se pa vsled obojestranskega dogovora skrči tudi lahko na en mesec. S to določbo se pa nikakor ne moremo zadovoljiti. Skušnje nas uče, da šefi posebno pri dobrih močeh gledajo na to, da se sprejme v službeno pogodbo, katera drugače nima nikakih posebnih ugodnosti, čim daljša odpovedna doba, ker je to šefu v korist, dočim je uslužbenec na ta način — rekli bi — oškodovan, kajti dobremu delavcu navadno ni treba dolgo čakati na novo službo, ker se ga povsod rado sprejema. Mi pa stremimo tudi za tem, da posebno odvetniško in notarsko uradništvo postane stalen stan in ne nekak prehodni stan, stremimo tudi za tem, da omejimo konkurenco od strani drugih in prvi predpogoj za to je, da da se uvede primerno dolga odpovedna doba, ki se pod nobenim pogojem ne da sporazumno krajšati. Na ta način najlažje zabranimo vstop v naš stan onim elementom, kateri ga izrabljajo kot prehodno dobo, kateri sprejemajo pri odvetnikih in notarjih le zaradi tega službe, ker so jih drugod vrgli na cesto, in sedaj nimajo nobene druge prikladne službe. Zato se pa tudi glasi naš predlog, naj se uvede trimesečna odpovedna doba, ki se nikakor ne more skrócić in katera naj končava vedno z zadnjim dnem v mesecu. Na ta način po našem mnenju najbolj ugodimo našim intencijam, ugojeno je pa s tem tudi službodajalcem in službojemalcem, tako dobrim kakor srednjedobrim, dočim so zazidana vrata, skozi katere so doslej preradi uhajali šefi pri sporih, izvirajočih iz službenega razmerja.

V-slaču pa, da se je sklenila službena pogodba za gotov čas in se ni niti z ene niti z druge strani tri mesece pred potekom določene dobe odpovedala, naj trpi pogodba dalje in tedaj naj stopijo v veljavo glede odpovedi določbe pričujočega zakona.

Vladna predloga navaja v §§ 19. in 20. vzroke, vsled katerih sta uslužbenec in službodajalec opravičena razveljaviti takoj službeno razmerje. Na tem mestu ne moremo navajati vseh vzrokov, katere ima v mislih vladna predloga; bilo bi to preobširno. Navajamo samo, da so nekateri od teh vzrokov zastareli in da hodi današnja doba že zdavna preko njih. Zato se morajo na vsak način črtati iz predloge. Vsled spremljevalnih predlogov, katere smo predložili sporazumno z drugimi korporacijami narodnogospodarskemu odseku poslanske zbornice, izstopi lahko uslužbenec takoj iz službe, ako ni več zmožen za službovanje, ako škoduje delo, katero opravlja, njegovemu zdravju ali nramnosti, ako mu službodajalec sploh ne izplačuje plače ali ne tako, kakor sta se pogodila, ako krši službodajalec pogoje službene pogodbe, odnosno določbe pričujočega zakona, ako službodajalec odnosno pri njem uslužbeni sorodniki ali predstojniki uslužbenca slabo ravnaajo z njim, ga žali, mu podtikajo protipostavne in nenravne stvari, ali pa ako se brani službodajalec varovati in ščititi uslužbenca pred enakim postopanjem s strani drugih uslužbencev. Službodajalec pa je ravno tako opravičen, takoj razveljaviti službeno razmerje, ako zakrivi uslužbenec nečastno, kaznjivo dejanje, ako sprejema v nasprotju z določbami pričujočega zakona provizije ali druga plačila od tretjih oseb, ako posluje brez dovoljenja službodajalca v področju svojega delokroga za se ali za tuj račun, ako vkljub opetovanim opominom za dalj časa neopravičeno zapuša službo, ako se brani zadostiti službenim obveznostim, ako je vsled trajne bolezni ali vsled zapora nad šest tednov zadržan pri svojem poslu in ako se dejansko loti ali žali svojega službodajalca, njegovega namestnika ali službodajalčevih svojcev, ki so tudi uslužbeni. Vsi ti vzroki naj bodo povod za takojšno odpoved le tedaj, ako ni preteklo več kakor tri dni od časa, ko se je kako teh dejanj izvršilo ali opustilo, do tedaj, ko je za to zvedel uslužbenec ali službodajalec.

Vladna predloga določa dalje tudi, da se imajo odškodninske zahteve iz službenega razmerja uveljaviti najkasneje v šestih mesecih,

kar pa gotovo ne odgovarja dejanskim razmeram. Povsod drugod je določena triletna odškodninska doba, zakaj bi torej ne veljala tudi v tem slučaju? Zato pa se glase naši predlogi, naj tudi v tem slučaju obvelja triletna odškodninska doba.

Nikakor se tudi ne moremo strinjati z vladnimi določbami glede izdajanja izpričeval in zato smo predlagali, naj se to v toliko izpopolni, da je uslužbenec opravičen zahtevati izpričevalo, ki se mora glasiti le ugodno zanj. Na uslužbenčev zahtevo se morajo navesti v izpričevalu tudi posamezne stroke, v katerih je posebno izvežban. Ako se službodajalec brani izdati izpričevalo, je odgovoren za škodo, katera vsled tega nastane uslužbencu in katera je v najskrajnejšem slučaju enaka z uslužbenčevim zaslužkom za dotično dobo.

Tako se glase naši dodatni in spremljevalni predlogi zasebnopravnega značaja; navedli seveda nismo vseh, ker bi bilo to preobširno; pa tudi preveč nismo utemeljevali svojih predlogov, ker smo mnenja, da so tako zelo opravičeni, da lahko odpade vsako nadaljno utemeljevanje.

Odločno pa moramo grajati, da se vladna zakonska predloga ni skoraj nič bavila z javnopravnimi vprašanji, kajti ako prezremo § 13., kjer zahteva od službodajalcev zdravju primerne prostore in pa ozire na starost, spol in nramnost pri mladoletnih in ženskih uslužbencih, ne dobimo v celi predlogi niti ene javnopravne določbe. Tako ne najdemo v celi vladni predlogi nikakih določb o delavnem času, o nedeljskem počitku itd. Iz cele predloge sledi, da je vlada videla le koristi službodajalcev in le redko one službojemalcev, kajti, kjer kaj zahteva, takorekoč le nasvetuje, nikakor pa ne kaznuje kršenja. Vsled tega je treba sprejeti poleg javnopravnih določb v zakon tudi globe, katere se nalagajo posameznim, ako greše proti določbam zakona.

Radi tega smo bili prisiljeni, dodati k vladni zakonski predlogi celo poglavje javnopravnih določb, katere se bavijo z delavnim časom, odmori, nedeljskim počitkom in enakimi uvedbami, ki so sicer že splošno vpeljane, katere pa po zakonu še niso določene. Tako zahtevamo postavno določitev maksimalnega delavnega časa, določitev odmorov med delom, uvedbo popolnega nedeljskega počitka, ki naj traja najmanj 36 ur, o božiču, veliki noči in binkošti pa najmanj 48 ur itd.

Vse to so važna javnopravna vprašanja, katere se morajo sprejeti v zakon v tej ali oni obliki, ako hoče biti res zakon popoln in duhu časa primeren.

S tem smo podali v kratkih potezah in samo v glavnih točkah naše dodatne in spremljevalne predloge k vladni predlogi.

Naš namen pri tem je bil, seznaniti v glavnih potezah vse tovariše s tem perečim vprašanjem, ni pa bil naš namen, prerešetati vsako podrobnost. Opozoriti smo hoteli stanovske tovariše na določbe zakonske predloge in zato smo se morali omejiti; gospodje državni poslanci pa nam tudi oprostite omejitve, ker se jim itak predlože celotni naši dodatni in spremljevalni predlogi, katere smo — kakor že rečeno — predložili sporazumno z našo državno stanovsko organizacijo in nekaterimi drugimi korporacijami drž. stolice.

Velevažnega in dalekosežnega pomena postane predložena zakonska predloga in naj zadobi sankcijo v tej ali oni obliki: zakon bo dal gotovim stanovom zaslonbo in zaščito.

O tej zakonski predlogi bo v kratkem razpravljaj narodnogospodarski pododsek in mi ne gojimo samo upanja, da nas že pododsek sprejme med one stanove, katere naj bi ta zakon ščitil, marveč da bo povečini vpošteval in tudi sprejel predloge, ki so se stavili od naše strani, da bo zakonsko predlogo v tem smislu izpopolnil in zboljšal, morda celo boljše, kakor smo predlagali mi sami.

Največje upanje gojimo, da se to zgodi in da poslanska zbornica ne bo imela z zakonsko predlogo drugega opravka, kakor jo pri glasovanju sprejeti ali zavreči.

Na naših poslancih je torej največ ležeče, ali postane končno vladna zakonska predloga izpopolnjena z raznimi dodatki in izpremembami, kakor se je to zahlevalo od sto in sto strani, tudi za naš stan obvezen zakon, in mi zato rotimo in prosimo naše poslance, naj delujejo vsi po svojih najboljših močeh na to, da je sprejet v ta zakon tudi stan odvetniških in notarskih uradnikov, rotimo in prosimo jih pa tudi, naj kot zastopniki ljudstva podele dosedaj brezpravnemu delu ljudstva — odvetniškim in notarskim uradnikom — pravico, ono pravico, zaščito in zaslonbo, katero pogreša že toliko časa, dokler obstoja. Do tega nam pripomorejo s tem, da glasujejo pozneje vsi kot en mož za sprejetje zakona.

Društveno gibanje. Od zadnje naše objave do danes je k društvu na novo pristopilo 12 članov, tako da šteje sedaj društvo 130 rednih članov. Precej lepo je že to število, toda percentualno še vedno ne more zadovoljevati. Ako računamo, da je na celem Kranjskem uslužbencev po odvetniških in notarskih pisarnah nad 200 — natančna številka se suče med 200 in 210 — potem moramo priznati, da smo še jako slabo organizirani, kajti dosežemo komaj 65%. — Zato moramo ponovno apelirati na vse društvenike, da delujejo vsi v prid društva, da torej sedaj poskušajo svoj agitacijski talent. Društvo more le tedaj uspešno nastopati in zastopati stanovske koristi, ako ima v sebi združene do mala vse zastopnike našega stanu. Ponovni naš klic je torej: Vsi na krov, vsi na delo za stanovsko organizacijo, eden za vse, vsi za enega!

Izredni občni zbor. Društveno vodstvo je v svoji zadnji seji določilo, da se ima vršiti izredni občni zbor društva v nedeljo, dne 5. aprila dopoldne ob 10. uri v hotelu „Južni kolodvor“ (Seidl) v Ljubljani. Do tega sklepa je vodstvo napotilo v prvi vrsti dejstvo, da je treba razpravljati o nekaterih važnih zadevah, glede katerih društveno vodstvo ne more samo odločevati. Dnevni red zbora se je določil naslednje: 1. vodstveno poročilo: a) pozdrav predsednika, b) čitanje zapisnika o ustanovnem shodu, c) tajniško, d) blagajniško poročilo, e) predlog, naj se odobre provizorični sklepi vodstva, f) poročilo nadzorstva. 2. Volitev vodstva in sicer a) predsednika, b) 7 odbornikov in dveh namestnikov, c) 2 nadzornikov. 3. Volitev načelnikov odsekov: a) organizacijskega in agitacijskega, b) posredovalnega, c) časnikarskega, d) veselicega odseka. 4. Priglaseni predlogi: a) društvo naj pristopi k državi organizaciji, b) skliče se naj enketa glede sistematične ureditve plač, in 5. slučajnosti. Da smo ta sklep že sedaj objavili, k temu nas je posebno sililo to, da si zagotovimo lahko častno udeležbo tako s strani tovarišev iz Ljubljane same kakor tudi iz dežele. Ako se priglasijo zadostno število članov, bi se vršil po običnem zboru tudi skupni obed, kuverta 3 K. Priglasite sprejema društveno vodstvo.

Sestanek v Ljubljani. Društveni sestanek se vrši v Ljubljani v soboto, dne 21. marca ob 8. uri zvečer v restavraciji Auer (Pri belem konjičku, Wolfve ulice). Vabimo vse tovariše, da se sestanka zanesljivo udeležijo.

Gospodarstvo.

Tržno poročilo.

Denarni promet.

Dunajska borza. Denarni trg se večinoma bavi s papirji železne industrije. Montanske akcije že več časa občutno pešajo, čemur jo vzrok, da se je posebno škotsko železo zelo pocenilo. Splošno pa je denarni trg mlačen, brez vsakega zanimanja. Notirale so kreditne akcije 643-50, ogrska kreditna banka 772-50, bančno društvo 538-25, zemljiška banka 422, državne železnice 672-50, lombardi 149-25, alpinske montanske akcije 660, ruska renta 91-40, bančna obrestna mera 4½%, privatni diskont 4½% daljši 4½, do 5%.

Promet s pridelki.

Veliki mlini v Budimpešti so ustavili svoj obrat vsled stagnacije v močni kupčiji. To veliko vpliva tudi na žitni trg, a vzlic temu cene skoraj nič ne padajo. Izprememb v najbližnjem času ni pričakovati.

Cene za vsakih 50 kg so notirale ab Dunaj:

Pšenica, tiska 76 do 79 kg K 12-55 do K 13— slovaška 77 do 81 kg K 11-70 do K 12-20; nižeavstrijska in moravska, K 11-65 do K 12-05.

Rž, slovaška nova 72 do 75 kg K 11— do K 11-25; peštanska 72 do 75 kg K 11-05 do K 11-20; avstrijska 72 do 75 kg K 10-85 do K 11-15; ogrska 72 do 74 kg K 10-95 do K 11-15.

Ječmen moravski K 8-80 do K 9-20, slovaški K 7-75 do K 9-50.

Koruza, ogrska K 7-25 do K 7-45.

Oves, ogrski izjemne vrste K 8-75 do K 9—; prve vrste K 8-50 do K 8-75.

Špirit kontingentira prompt ab Dunaj K 55-80 D, K 56-60 Bl.

Repno olje vsakih 100 kg prompt ab Dunaj K 97— D, K 98—.

Laneno olje vsakih 100 kg prompt ab Dunaj K 68-25 do K 68-75.

Petrolej vsakih 100 kg: kavkaško rafinirano brez soda, prompt ab Trst, transito K 11-50 do K 12— B.

Meso. Cene za kilogram so sledeče:

goveje meso	prednje	K 0-60 do K 1-65
"	zadnje	" 0-94 " " 1-80
telečje	"	" 0-70 " " 1-80
svinjsko	ogrsko	" 1-16 " " 1-56
ovčje	"	" 1-08 " " 1-28

Mast za vsakih 50 kg: domača, svinjska, s sodom prompt K 67— D, K 67-50 B ab Dunaj.

Loj, prompt K 35— D, K 35-50 B ab Dunaj.

Slanina, bela brez zaboja prompt K 58— D K 58-50 B ab Dunaj. Cena padla.

Sladkor, v kockah za 100 kg: brutto K 75-75 D K 76-75 B, kristalni sladkor prompt K 65-50 D, K 66— B ab Dunaj.

Kava, za vsakih 50 kg: Santos Good Averag B 48— D; K 49— B; Santos Perl Good K 53— D; K 54— K prompt od Trsta. Tendenca mirna.

Le „Zvezdna“ kavina primes

iz Prve jugoslovanske tovarne za
kavine surogate v Ljubljani je
pravi slovenski izdelek.

Svojo bogato zalogo

VOZOV

novih in že rabljenih priporoča

izdelovatelj vozov

FRAN VISJAN

v Ljubljani, Rimska cesta št. 11.

FRAN JUVAN

posestnik valjčnega mlina v Srednjih
Gamelnjih nad Ljubljano

priporoča svoje

izvrstne mlinske izdelke.

Etika in politika.

Predaval v „Akademiji“ dne 24. februarja 1907 g. vseučil.
docent g. Albert Bazala iz Zagreba.

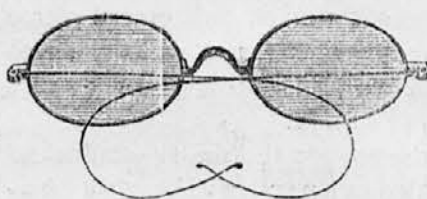
Ponatisk iz „Nove Dobe“.

Brošura po 30 vin. se dobiva v knjigotržnici g. Lav.
Schwentnerja v Ljubljani.

Fr. P. Zajec

Ljubljana, Stari trg 26

priporoča svoj dobro urejeni optični zavod,
kakor razna očala, ščipalce, daljnogleda, toplomerje,
zrakomerje itd. — Očala in ščipalci se napravijo na-
natančno po zdravniškem receptu.

Velika zaloga raznih
žepnih in sten-
skih ur

zlatnine in srebrnine.
Ceniki za optično blago in
separatni ceniki ur in zlat-
nine se razpošiljajo franco.

Somišljeniki!

Širite in naročajte povsodi „Novo
Dobo“! — Zahtevajte list po vseh
gostilnah in kavarnah!

Ustanovljeno 1842.

Telefon štev. 154.

BRATA EBERL

Tovarna oljnatih barv, lakov in firneža.
Slikarija napisov. Dekoracijska, stavbinska
in pohištvena pleskarija. Električni obrat.

Prodajalna:

Miklošičeva cesta 6
nasproti hotela „Union“.

Delavnica:

Igriške ulice 6
Ljubljana.

„Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

Gradišče št. 4

priporoča slavnim županstvom ter vsem c. kr. in drugim javnim uradom svojo

popolno zalogo uradnih tiskovin,

slavnim hranilnicam in posojilnicam se priporoča tudi v izvrševanje hranilnih
knjižic; slavnim narodnim in drugim društvom v izvrševanje vabil, pravil,
plakatov, diplom, ki jih izvršuje v navadnem ali v večbarvnem tisku najokusneje.

Postrežba točna in solidna.

Cene zmerne.

Prva
domača dolenska žganjarna

Ivan Rakoše i. dr.

Straža-Toplice

priporoča

Slivovko navadno K 1'— lit.	Tropinovec navad. K 1'— lit.
III. „ 1:10 „	III. „ 1:10 „
II. „ 1:30 „	II. „ 1:20 „
I. „ 1:50 „	I. „ 1:40 „
Drožnik III. „ 1:30 „	Brinjevec III. „ 1:40 „
II. „ 1:50 „	II. „ 1:30 „
I. „ 1:80 „	I. „ 2:— „

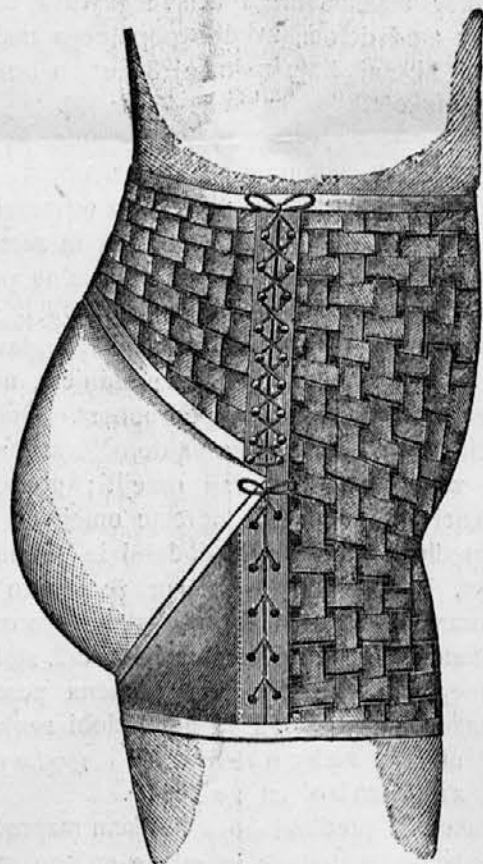
Vinsko žganje (konjak) od 3 do 8 K = 1/10 litra.

Specijaliteta „Slovenec“ narodna grenčica
od K 1:10 do K 1:20 liter.

Destilacija vsakovrstnih najfinjših likerjev
od K 1'— do K 1:60 liter.

Uvoz in izvoz čajnega ruma od K 1'— do K 2'— liter
i. t. d., i. t. d.

Odpošilja se v steklenicah, zabojih in sodih, ter se prazna
nepokvarjena posoda sprejme nazaj v račun in sicer
steklenice 10 vin. komad in sodi 5 vin. liter franco
Straža-Toplice. Na zahtevo se pošljejo vzorci brezplačno!

Izdelovatelja kirurg. instrumentov

Br. Hlavka, Ljubljana

atelje za ortopedične aparate in bandaže

Priporočata svojo veliko zalogo obvezil za
zdravstvo in bolniško postrežbo, bižejev, irigatorjev
aparatur za inhalacije s paro in mrzlo, sterilizi-
rane obveze in pamuka, kakor tudi nogavic za
krčne žile, kilne pasove, vsakovrstne brizgalke,
stvari in aparate za samoklistiranje, najboljša kva-
liteta gumijevih posteljnih podložk. Vse bangade
se izdelujejo pod strogim nadzorstvom po odred-
bah p. n. gg. zdravnikov. — Zunanja naročila se
točno in diskretno dopošiljajo.

Galvanični poniklovalni zavod z motornim
obratom. Popravila se izvršujejo točno in ceno.

AVGUST BELLE

Unec pri Rakeku,

prva in edina domača opekarna s sušilnim stiskanjem (Trockenpressung).

Prične izdelovati pomladi 1908 zidarsko, zarezno in vso drugovrstno opeko v vsaki množini.

Podružnica v Celovcu

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Spljetu

v Ljubljani

Delniška glavica:
2.000.000 kron.

priporoča promese na komunalne srečke po K 15 1/2, zrebanje 2. marca, glavni dobiček K 300.000.
promese na Tiske srečke a K 7. zrebanje 1. aprila, glavni dobiček K 180.000. Obe promesi skupaj le K 21.
obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga
po 4 1/2 %

Reservni fond:
200.000 kron.

Rentni davek plačuje
banka sama.

Rentni davek plačuje
banka sama.

Sprejema zglasila za subskripcijo deležev Hotel. družbe z o. z. Triglav po 500, 1000, 5000 in 10.000 K

Svoji k svojim! Kupujte samo pri narodnih tvrdkah! Trgovci, ne naro-
čajte blaga pri protislovanskih tvrdkah!